

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Sanderi Angli Doct. Theol. De Origine Ac
Progressv Schismatis Anglicani Libri Tres ...**

Sander, Nicholas

Coloniæ Agrippinæ, 1610

Diarivm Rervm Gestarvm In Tvrrı Londinensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64680](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64680)

DIARIUM RERVM
GESTARVM IN TURRI
LONDINENSI.

Anno Domini 1580.

Guilielmus Tiruitus, clarissimi viri Mens.
Roberti Tiruiti equitis aurati fi- die.
lius primogenitus, religionis Ca- Iun.
tholica causa comprehensus, quod 15.
in sororis nuptijs missa audiuisse
diceretur, in turrim coniectus est.

Robertus Tiruitus Gulielmi frater, eadem de 8.
causa captus; & licet vehemeter agrotaret, nul-
la tamen intercessione aut fidei sponsione obti-
nere potuit, vt in turrim non conijceretur, vnde
paulo post mortuus est.

Erant hoc ipso tempore in hoc eodem carcere 19.
Hiberni proceres Catholici Archiepiscopus Ar-
macanus, Comites Kildarēsis, & Clanricardēsis,
Baro Deluinus, Nugetus item, Meuusq; nobiles.

Rodolphus Ceruinus, Thomas Cotamus, Rober- Decemb.
tus Ionsoni, Lucas Kirbaus presbyteri, Nicola- 5.
us etiam Roscarocus, & Henricus Ortonus laici
nobiles, ex alijs carceribus in Turrim perducti.

Thomas Cotamus & Lucas Kirbaus presbyte- 10.
ri, scauingeri filiam ad vnam horam & ampli-
us passi, ex quo prior copiosum sanguinem e na-
ribus emisit.

Ff

Rodol-

Diarium rerum gestarum

- Mens. Rodolphus Ceruinus, & Robertus Tomsonus
die. presbyt. equulei tormento grauissime vexati
15. Rodolphus Ceruinus iterum equuleo subiectus
16. Ioannes Posgravius Soc. Iesu & Ioan. Hartus
19. presbyteri, Ioan. etiam Paschalis nobilis laicus
29. ex alijs carceribus in hunc commutantur.
31. Idem Ioannes Hartus postquam dies quatuordecim
in terra decubisset, ad equulei cruciatum
ductus est, idem factum Henrico Ortono.
- Ian. Anno Domini 1581.
3. Christophorus Tomsonus presbyter grauius
Turrim deductus, eodem ipso die equuleo subiectus
ctus est.
14. Nicolaus Roscarocus nobilis laicus equuleo
tortus.
15. Ioan. Paschalis & Harramus Steuenerus
cus tormentorum metu adducti, vt in publico
conuentu nonnulla contra fidem profiterentur
& nominatim se hereticorum sacra adire velint
in sequente die ad aliorum allecationem liberati
dimittuntur.
16. Eodem die eodemq; in conuentu, Odoeus
tonus Turris praefectus, cum nos militum vt
ecclesiam pertraxisset, publicè protestatur
se neminem in suo castro habere, qui libenter
ecclesiam protestantium non adiret.
29. Ioannes Nicolaus minister antea Calvinianus,
postea fidei Catholicus Roma rediens, vt
se offerens ab hereticis capitur & in Turrim
iicitur, ad quem ministri statim tanquam
eo argumentis acturi, accedunt; ille autem
diem statutum fidem Romanam abiurat, &
cionatoris munus contra nos assumit, liberatim
dimittitur.

In Turri Londinensi.

Idem Nicolaus Suggestum cōscendit, in Rom. Mens.
Pontif. (cuius expensis se aliquot annis Romae vi- die.
xiffe iactitabat) inuecturus, oēs captiui ad eū au- Feb.
diendum vi pertraherentur, quem tamen debac
ebantem aliquoties interruperunt. & finita con-
cione communibus vocibus exagitatū, explo-
ferunt.

5.

32.

8.

10.

Mar.
19.

20.

Atque ab hoc tempore ad festum vsque Pen-
tecostes sequentis, singulis Dominicis ac festis di-
bus, custodum nostrorum ac militum manibus,
arcepti fuimus ad conciones hereticas, quae à mi-
nistris ad hoc designatis fiebant, audiendas, quos
semper è suggestu descententes praesente populo,
mendaciorum conuincebamus, & ad disputatio-
nem prouocabamus, exclamante interim &
armata minitante Hoptono praefecto, ni tacere-
mus.

Thomas Bruscos laicus collegij Romani pau-
lo ante alumnus, in porta captus & ad Turrim
adductus in lacu ad menses 5. detinetur.

Georg. Duttonus laicus ex alio carcere in Turrim
per lacu cruciatuum metu post 46. dies haereticorum
postulatu ex parte consensit, ut adiret eorum sacra, licet
aperire profiteretur, se ipsorum communionem nunquam
accepturum, ea tamen conditione libertate donatur.

Iuan. Nicolaus iterum parata concione inuectiua,
pulpitum conscendit, cuius honestandi causa nonnulli
proceres aliq; nobiles aulici, affuerunt, sed ille tam ine-
pie se gessit, ut eos puduerit & Cotamus presbyter mi-
ra spontus libertate, grauissimè eos officij sui admonuit,
qua re mortis sua, deinde acceleranda causa fuisse pu-
latur. Nicolaum tamen omnes ex eo die contempse-
runt.

Post Nicolaum diuersi ministri varijs temporibus
adducti fuerunt, qui nobis vicissitudinis quadam co-

Fj a

1677

Mens. ram conuiciarentur, singulis enim concionibus
die. dum persuadere nobis volebant, seditiosos, rebe-
les idololatrias, ac perduelles appellabant.

27. Alexander Briantus presb ex alio carcere
ybi siti ferè eneclus fuerat, in turrim conijctus,
compedibusq; grauissimis per duos dies onera-
tur. Tunc aciculi acutissimi sub vngues ei im-
missi fuerunt vt confiteretur quo in loco P. Per-
sonium vidisset, quod fateri tamen constantissimè
recusauit.

6. Idem Briantus in lacum conijctus, inde
post octo dies retractus est ad Equaleum, quem
passus est omniū grauiss. hoc ipso die semel, & die
postero bis, ex ipsius tamen ore post (paulo ante
martyr.) audiui, se nihil quicquam doloris sentire
se in vltima hac corporis sui distensione. cum ma-
ximè seuirent tortores, vt ingentes ei afflic-
tiones inferrent.

Iul. 14. Ioannes Paynus presbyter, proditione cuius-
dam Elioti, quem illi plurimis beneficijs affe-
rat, capitur, eadem etiam die Ioannes Shurt-
& Georgius Godsaluus presbyteri comprehensi
omnes in turrim conijciuntur.

22. Edmundus Campianus Societatis Iesu pre-
byter, eiusdem Elioti proditione captus, magis
celebritate ad turrim perducitur, in scriptura
hac maiusculis literis in galero posita, Campi-
anus Iesuita seditiosus.

22. Vnà cum Campiano perducti sunt ad eundem
carcerem Thomas Fordus Gulielmus Filbaus, Io-
annes Conlintonus presbyteri, Edouardus
Yatus, Edouardus Kaines, Ioannes Cottonus,
Gulielmus Hildesleus, Homfredus Kaines, Phi-
lippus Lous, Ioannes Iacobus nobiles Laici, & de-
nig

In Turri Londinensi.

Gulielmus Valbinus, & Ioannes Mansel. Mens.
las, inferioris conditionis homines Catholici, qui die.
Campiani concionibus interfuerant.

Gulielmus Hartlaus presbyter, & vna cum eo, Aug.
Ioannes Stonerus & Stephanus Brinklerus nobi. 13.

Laici: quatuor etiam famuli, librorum im-
pressores, Ioannes Harrisius, Ioannes Harreus,
Ioannes Takerus & Ioannes Comptonus, vna cū
pulo comprehensi, in domo clarissima foemina
Domiina de Stonar, in turrim perducti fuerunt; 13.
quorum postremus natura timidior, cum carce-
ri custos educto gladiolo mortem ei minaretur,
nisi Ecclesiam hereticam aditurum se promit-
teret, cessit, & earatione libertatem obtinuit.

Thomas Poundus nobilis Laicus insignis con- 31.
fessor, qui multos annos propter fidei confessionē
in alijs carceribus vitam egerat, ad turrim dedu-
citur.

Campianus bis clam equuleo tortus, vna cū 31.
presbyteris concaptiuis & Laicis Catholicis, im-
paratus omnino producit ad disputandum cū
hereticis, in publico castris sacello; ea conditione.
vnullum argumentum ipse pro fide Catholica
adduceret, sed responderet antummodò mini-
stris impugnantibus.

Habita sunt postea alia cū Campiano dispu-
tationes bis opinor ceu ter, postulantibus ita pro-
ceribus sed priuatim omnino, & non publicè vt
antea: eod quod non parum sua causa nocuisse pri-
mo illas disputationes heretici intellexerant.

Edmundus Campianus tertio equuleo torquet. Octob. 31.
ter post disputationes, hoc q̄ omnium grauisimè.

Ioannes Fayrus presbyter eiusdem equulei 31.
cruciatu vehementissimè exagitatus.

- Menf. Edmundus Campianus, Rodolphus Cervinus,
die. Thomas Cotamus, Robertus Ionsonus, Lucas Chri-
No. baus, Iacobus Bosgravius, Edouardus Risthoms,
14. presbyteri, & Henricus Ortomus Laicus, ad tri-
bunal Regium sistuntur, & conceptis verbis de
multorum criminum fictis capitibus accusantur,
nulla alia defensionis potestate facta, quam
vno verbo vel reos vel non reos se esse dicerent.
16. Thomas Fordus, Alexander Briantus, Ioannes
Shertus, Gulielmus Filhaus, Laurentius Richard-
sonus, Ioannes Colintonus, Ioannes Hartus pre-
byteri, eodem planè modo iudicibus presentati,
carceres reducuntur.
20. Edmundus Campianus cum praedictis septem
socijs iterum ad iudicium per ductus, licet nun-
quam antea se inuicem cognouissent, nec vnu
omnes in eodè se loco vidissent, de eisdem tam
conspirationum criminibus, qui eodem in loco
demq; tempore facta fuisse fingebantur, sub-
natis testibus omnes condemnabantur, mortis
sententiam acceperunt.
21. Postero die Thomas Fordus cum omnibus so-
cijs (excepto Colintono) eodem modo morti fun-
runt adiudicati. Colintonus verò cum esset con-
demnandus, nobilis quidam in Anglia illum
vidisse testabatur eodem illo tempore quo ha-
conspiratio Roma & Rhemis facta dicebatur, quo
testimonio iudex coactus est mortis cum senten-
tia liberare, licet contra omnem iudicij Angli-
ni formam, eundem iterum carceribus man-
pandum adiudicauerit.
27. Poterant alij nonnulli idem pro se, quod Co-
lintonus, dixisse; praesertim Fordus, quia diuini
in Anglia quam Colintonus fuerat, sed noluerunt
boni-

In Turri Londinensi.

homines, Dei martyrium suum impedire. Mens.

Gulielmum Filbaum ad mortem condemna- die.
tum, quod hilarior ac constantior videretur, ma- 21.

nicis ferreis, ad diem usque transitus affligerunt, Alexandro vero Brianto, quod coronam sibi secretorassisset, ut more sacerdotis compareret in iudicio crucemque ligneam sibi composuisset, quam secum palam ad iudicium ferret, post condemnationem, compedes ferreas ad biduum iniecerunt.

Edmundus Campianus Societatis Iesu, Ro- Dec.
dolphus Ceruius Collegij Romani, Alexander 1.
Briantus Seminarij Rhemensis, presbyteri, Re-
gina iussu e Turri educti, & vimineis cratibus ad
patibulum pertracti, glorioso martyrio vitam si-
merunt.

Anno Domini 1582. Ian.

Ioanes Hartus presbyter quod ne post condē- 17.
nationem hereticis vlla in re accommodare se-
vellet, in lacum dimissus est ad nouem dies. 23.

Edouardus Tatus nobilis laicus, qui cum Ca-
piano captus fuerat, e turri in alium carcerē di-
mittitur.

Febr.

Georgius Haddocus & Arturus Pittus pres- 7.
byteri comprehesi, quorum posterior in lacum cō-
tactus est ad quinque dies.

Mar.

Antonius Fugatus Lusitanus nobilis, insignis 5.
pro fide Catholica zelator post duorum annorum
in carcerationem & grauissimos equulei tole-
ratos cruciatus, cum morti esset propinquus. (se-
nex enim erat & tormentis diffractus) lectica
clam emissus, paucissimis post diebus animam
Christo reddidit. 22.

Robertus Copleus laicus, in lacum ad dies 7.
constitutus.

Ff 4

Ioan-

Diarium rerum gestarum.

- Menf.** Ioannes Paynus presbyter iudicibus exhibi-
die. tus, & postero item die mendacissima quadam
30. criminatione conuictus, quod Reginam occidere
31. voluisset, mortis damnationem accepit.
- April.** Ioannes Paynus presbyter Londino eductus
2. præclaro martyrio coronatur.
7. Gulielmus Hildesleus laicus fidei iussoribus
datis è carcere dimittitur.
Eisdem ferè conditionibus, Ioannes Stonerus
& Ioannes Cottonus nobiles laici liberantur.
Thomas Alfildus presbyter capitur.
29. Lucas Kirbaeus, & Thomas Fordus presbyteri
ad mortem condemnati, dum mortem expe-
ctant, compedibus ferreis per triginta dies vin-
ciuntur.
- Maij.**
19. Stephanus Rausamus presbyter, & Thomas
Burnus laicus, comprehenduntur & in Turrim
adducuntur.
2. Thomas Fordus, Ioannes Shirtus & Robertus
Ionsonus presbyteri martyrio afficiuntur.
30. Gulielmus Filbaeus, Lucas Kirbaeus, Lauren-
tius Richardsonus, & Thomas Cottamus presby-
teri eandem martyrij palmam morte consecuti
sunt.
- Iul.** Gulielmus Corterus laicus, librorum impres-
19. sor post aliquot annorum afflictiones in alijs car-
ceribus, in Turrim deducitur.
23. Richardus Slackus presbyter capitur, & com-
pedibus per dies 23. oneratur. deinde in lacum
Aug. ad duos menses compingitur.
14. Ioannes Getterus iuuenis laicus, ex Gallia
diens capitur.

Stephanus Rausamus presbyter in Lituilesum
com-

In Turri Londinensi.

compingitur, ubi mansit decem & octo mensibus ac diebus 13. Menf. die.

Predictus Ioannes Getterus postquam Stauingeri filia cruciatus fuisset, in lacum ad dies octo demittitur, deinde eductus ad Equuleum, gra- Sept. 1.

uissime torquetur ad deliquium ferè animæ, in quo summo cruciatu cum iam animam efflaturus videbatur, insigni vultus lætitiæ Iesu nomen inuocabat & tortoribus illudebat.

Gulielmus Hartleius presbyter, & Ioannes 16. Iacobus, Ioannes Haruæus, Ioannes Harrisius, & Ioannes Tokerus laici ex Turri in alios carceres dimittuntur.

Rodolphus Letherborus mercator, Rothmago 20. veniens, propter fidem in Turrim conijcitur.

Ioannes Hartus presbyter ad mortem condē- Decemb. 1. natus viginti dierum compedibus castigatur, eo quod cuidam Reinaldo ministro cōsentire nollet.

Anno Domini 1583.

Ioannes Mundinus presbyter capitur & com- Febr. 16. pedibus ferreis ad dies viginti stringitur.

Ioannes Hartus predictus propter eandem 19. Iun. 19. offensionem per quadraginta quatuor dies in lacum conijcitur.

Stephanus Brinklæus nobilis laicus, intercesi- 24. one amicorum & fide iussoribus datis, post duorū annorum incarcerationem dimittitur.

Ioannes Someuilus nobilis laicus Edouardi Octob. 30. Ardeni clari viri gener, cum esset catholicus, ea criminatione in Turrim conijcitur, quod animū habuisset occidendi Reginam.

Hugo Hallus presbyter Someruilii confessari- Nouemb. 4. us, triduo post & idem Edouardus.

Ardeus Socer eadē de causa cōprehenduntur. 7.

F 5

Fran-

Mens. Franciscus Trogmortonus praeclarissimorum
die. dotum iuuenis, & Ioannis Throgmotoni Equitis
aurati primogenitus, accusatus quod pro Regina
Scotia nonnulla tractasset comprehenditur, &
primo die in Litlestio custodiebatur.

16. Maria Ardena, & Margarita eiusdem filia,
vxores praenominatorum Edouardi Ardeni &
Ioannis Someruili; Elizabetha etiam Someruila
virgo, soror germana eiusdem Ioannis, in Turrim
conijciuntur.

17. Georg Trogmortonus praedicti Domini Franci-
sci frater comprehenditur.

23. D. Franciscus Trogmortonus Equuleo gra-
uissimè torquetur & eodem die in lacum dimit-
titur, eodem etiam die D. Edouardus Ardenus
idem Equulei cruciatui subijcitur.

24. Hugo Hallus presbyter Equuleo etiam tor-
quetur.

Decemb. D. Franciscus Trogmortonus iterum Equuleo
2. subijcitur bis eodem die.

16. D. Edouardus Ardenus & Ioannes Somer-
uillus, nobiles laici, Hugo Hallus presbyter. Ma-
ria etiam Ardena Edouardi vxor, ad mortem
condemnantur.

22. Ioannes Someruillus cum vix sanè mentis esset,
è turri in alium carcerem traducitur, nocte
sequenti in carcere strangulatus inuentus est
an à se vel ab alijs, non ita constat.

26. D. Edouardus Ardenus ad patibulum edu-
ctus, suspendio interemptus est, protestatus se in-
nocentissimum esse in ijs omnibus quorum in-
iuriis mulabatur, praterquam quatenus re-
ligionis Catholicae professio cri-
men esset.

In Turri Londinensi.

Anno Domini 1584.

Gulielm. Carterus laicus ob libri Catholici impressionem martyrio affectus.

Guliel. Shelleius vir clarus & nobilis, Geruasius item Perpointus nobilis ad Turrim per ducti.

Robertus Nutterus presbyter capitur, & post biduum in lacum ad dies 47. coniectus, compedes ad dies 43. gessit, die autem quarto & sexto post apprehensionem Schauingeri filiam his passus est.

Georg. Haddocus, Ioannes Mundinus, Iacobus Fennus, Thomas Hemerfordus, & Ioannes Nutterus presbyteri, sententiam mortis acceperunt, quorum posteriores tres in lacu post condemnationem ad dies sex compedibus ferreis onerati iacuerunt quousque omnes martyrio afficerentur.

Thomas Steuensonus presbyter comprehenditur & humi cubans sine lecto dies 27. compedes etiam gessit ad dies 39.

Georgius Godsalius, & Stephanus Rausamus presbyteri ex Turri in alios carceres mittuntur.

Gulielmus Brumlumnus & Franciscus Ardenas nobiles laici capiuntur.

D. Franciscus Trogmortonus nobilis laicus, morte afficitur, eodem ipso die sparso contra illum per hereticosignominioso libello.

Thomas Laytonus nobilis laicus capitur, in lacum traducitur.

Thomas Vorthingtonus presbyter capitur, & in lacu detinetur ad menses duos, dies tres.

Thomas Barnus presbyter comprehensus.

Guliel. Apricius nobilis laicus, in Turrim conijcitur, & statim post in lacum ad dies 13.

Mens.

die.

Jan.

11.

18.

Febr.

2.

3.

Mar.

4.

5.

10.

15.

15.

22.

23.

Jun.

10.

13.

19.

Aug.

24.

27.

Gerard.

Diarium rerum gestarum.

Menf. Gervasius Perpointus nobilis laicus fide iussori-
die. bus datis dimittitur, sed mense sequente iterum
Sep. comprehenditur.

13. Gulielmus Critonus societatis Iesu, & Patri-
16. cius, Abdæus Presbyter Scoti, cum in Scotiam
proficiscerentur, contra omne ius gentium ex
mari in Angliam trahuntur ad carceres.

24. Gulielmus Apricius iterum in lacum conijcitur
ad dies 48.

Oct. Gulielmus Cramlummus in lacū traditur ad
26. menses duos, dies verò 24.

Nov. Robertus Nutterus iterum in lacum compin-
10. guntur mensibus duobus & diebus 14.

Anno Domini 1585.

Jan. Patricius Abdæus presbyter Scotus in lacum
4. dimittitur ad dies 2. item fit Gulielmo Cram-
lummo iterum ad dies 7.

7. Gaspar Haynodus, Iacobus Bosgravius & Ioan-
21. nes Hartus Soc. Iesu presb. Christophorus etiam
Tonsonus Arturus Bittus, Robertus Nutterus,
Thomas Steuensonus, Richard Slackus, Thomas
Barnus, Thomas Vorthingtonus, decēq; alij sa-
cerdotes, & vnus laicus (eramus enim nuncius
viginti & vnus) cum nihil tale expectaremus
præcepto Reginae in nauum impositi, inniti plane
in littus Normannicum eiectioni fuimus, & non
longè post quinquaginta alij, eodem exiliij genere
consecuti nos sunt, imposita nobis omnibus ex-
pressa capitis pœna, si vnguam in patriam re-
uertere mur.

LAUS DEO.

RELIGIO